

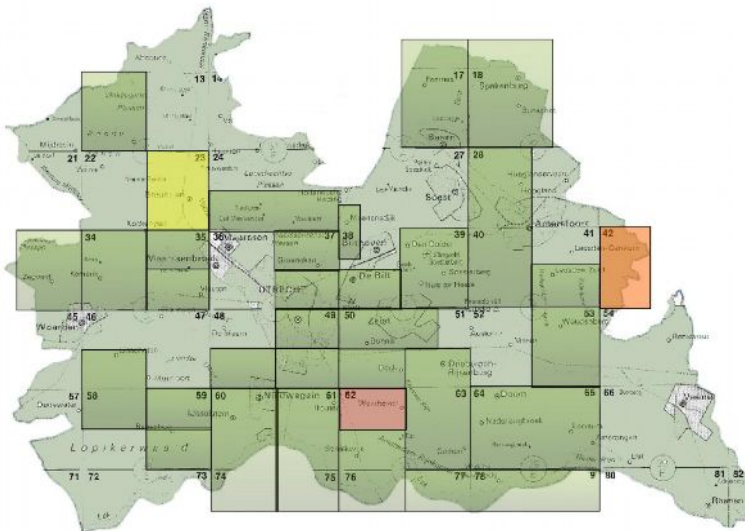
VERSLAG VAN DE MIDWINTER ROOFVOGELTELLING 2011

Frank Sidler

In 2010 werd een nieuwe start gemaakt met de provinciale roofvogeltelling. Dit jaar werd de Midwinter Roofvogeltelling gehouden in de periode van 5 tot en met 13 februari. Zoals de waarnemers tijdens de evaluatiedag al werd beloofd, houden we hen en andere belangstellenden via *de Kruisbek* en de website op de hoogte van de feiten en cijfers.

Route, telpunten, waarnemers

De routes voor de telling in 2011 waren vrijwel gelijk aan die van 2010. Er is een gebied van 2010 afgefallen en er is een nieuw gebied bijgekomen. Ook de telpunten per route bleven ongewijzigd, met uitzondering van één gebied waar een viertal telpunten zijn vervallen. De telpunten werden in 2010 door de waarnemers vastgelegd door middel van situatieschetsen, foto's of GPS-coördinaten. De meeste waarnemers van 2010 waren ook dit jaar weer present. Vijf nieuwe waarnemers hebben zich gemeld. Vier daarvan sloten zich aan bij een bestaande groep om de fijne kneepjes van het vak te leren. Een zeer ervaren teller claimde een nieuw gebied (telgebied 23, zie figuur 1), maar werd helaas in de telperiode door griep geveld.

Figuur 1 Projectie van de bezette telgebieden op de provinciekaart van Utrecht.

Een ander gebied werd niet geteld doordat in het eerste weekend de wind en in het tweede weekend de mist spelbreker was.

Slechts één gebied - 62 A - werd verlaten (rood). Eén gebied - 42 - (oranje) werd daadwerkelijk toegevoegd. De dekingsgraad in het oostelijk deel van de provincie

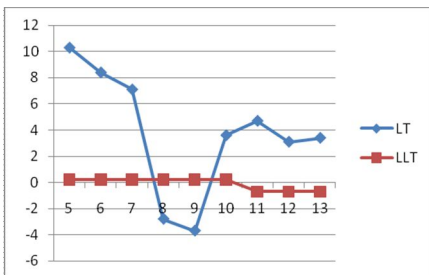
is hiermee dit jaar iets groter, maar vooral de stedelijke gebieden en de gebieden langs de provinciegrenzen blijven nog achter. De waarnemers legden gezamenlijk een afstand van ca. 600 kilometer af, daarvan ruwweg 60% per auto. De kortste route was 6 kilometer, de langste was 45. De vroegste groep ging om 9.00 uur van start, de laatste om 13.30 uur. De snelste route nam twee uur en tien minuten in beslag en de langste acht uur en vijftien minuten (gecombineerd met een watervogeltelling). In totaal is men 111 uur en 45 minuten op pad geweest.

Het weer tijdens de telperiode

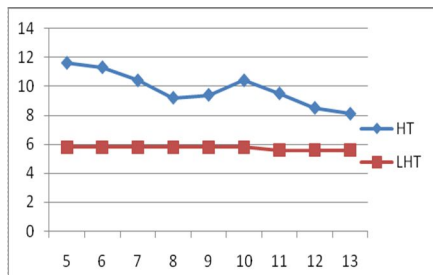
De telperiode was van zaterdag 5 tot en met zondag 13 februari. Het eerste weekend van 5 en 6 februari had de voorkeur. De weergoden beslisten anders. In tabel 1 zien we de meteorologische gegevens zoals die door het KNMI werden vastgelegd voor het meetstation De Bilt. Opvallend in het weekend van 5 en 6 februari zijn de hoge maximum temperaturen van 10 °C en meer en de windkracht met gemiddelde snelheden van 5-6 Bft.

	dd	GT	LGT	HT	LHT	MT	LMT	Z	B	R
zaterdag	5	10,8	3,1	11,6	5,8	10,3	0,2	13	5-6	wzw
zondag	6	10,0	3,1	11,3	5,8	8,4	0,2	20	5	wzw
maandag	7	8,4	3,1	10,4	5,8	7,1	0,2	12	4-5	zw
dinsdag	8	4,3	3,1	9,2	5,8	-2,8	0,2	7	2-3	w
woensdag	9	3,0	3,1	9,4	5,8	-3,7	0,2	3,9	2-3	zso
donderdag	10	7,5	3,1	10,4	5,8	3,6	0,2	2,2	3	zww
vrijdag	11	7,8	2,5	9,5	5,6	4,7	-0,7	1,5	2-3	w
zaterdag	12	5,5	2,5	8,5	5,6	3,1	-0,7	1,6	3-4	zo
zondag	13	6,2	2,5	8,1	5,6	3,4	-0,7	0,2	3	zso

Tabel 1 Meteorologische gegevens per datum in de maand februari 2011 voor het meetstation De Bilt. GT - Gemiddelde temperatuur, LGT - Langjarig Gemiddelde temperatuur, HT - Maximum temperatuur, LHT - Langjarig Gemiddelde Maximum temperatuur, MT - Minimum temperatuur, LMT - Langjarig Gemiddelde Minimum temperatuur, Z - Minimaal zicht in km, B - Windkracht in Bft, R - Windrichting.

Figuur 2 Minimum temperatuur (LT) en langjarige minimum temperatuur (LLT) gedurende de telperiode.

Figuur 3 Maximum temperatuur (HT) en langjarige maximum temperatuur (LHT) gedurende de telperiode.

De figuren 2 en 3 laten zien dat de minimumtemperatuur op 5, 6 en 7 februari ruim boven het langjarig gemiddelde lag. Om vervolgens op dinsdag 8 en woensdag 9 er onder te duiken en na de 10^e weer daar boven. De maximumtemperatuur lag gedurende de hele telperiode boven het langjarig gemiddelde. Hoewel het voorkeursweekend een aangename temperatuur had, deed de stormachtige wind de kans op waarnemingen snel vervliegen. Diegenen die dinsdag of woensdag tijd hadden, konden genieten van een heerlijke voorjaarsdag.

In het eerste weekend werden vijf hele en een halve route afgelegd. In het tweede weekend waren dat negen routes en de rest op de overige dagen met een top van 6 routes op woensdag 9 februari: een heerlijke voorjaarsachtige dag.

Dit jaar was er geen sprake van een geheel of gedeeltelijk gesloten ijs- of sneeuwdek waardoor enkele waarnemers de biotoopbepaling van vorig jaar in een klein aantal gevallen hebben aangepast (zie ook onder waarnemingen).

Blauwe kiekendief - Hans van Zummeren

Waarnemingen

Er was dit jaar naast een PTT-telling (Punt Transect Telling) ook de mogelijkheid voor een LTT (Lijn Transect Telling). Bij een LTT-telling worden de waarnemingen tussen twee opeenvolgende telpunten van de PTT-telling vastgelegd. Dit gebeurt onafhankelijk van de tijd en de afstand tussen twee opeenvolgende telpunten. We hoopten hiermee inzicht te verkrijgen in het verschil tussen de aantallen roofvogels in een PTT en LTT-telling. Vanzelfsprekend is een dergelijke vergelijking alleen van belang in niet-open gebieden, waarbij de waarnemer door terreingesteldheid gehinderd wordt in het uitzicht.

In totaal werden er 631 roofvogels waargenomen, 571 tijdens de PTT-telling, de overige 60 tijdens de LTT-telling. Het aantal waarnemingen van dit jaar is ongeveer gelijk aan dat van 2010. Nadere beschouwing leert echter dat er een opmerkelijk verschil is in het aantal blauwe kiekendieven en torenvalken.

	2010 jan	2010 feb	2011 PTT	2011 LTT	2011 Totaal
blauwe kiekendief	27	17	3	0	3
buizerd	477	478	488	57	545
havik	7	13	13	0	13
ruigpootbuizerd	3	2	0	0	0
smelleken	3	0	0	0	0
sperwer	22	23	12	0	12
slechtvalk	2	6	1	1	2
torenvalk	94	89	54	2	56
<i>totaal</i>	<i>635</i>	<i>628</i>	<i>571</i>	<i>60</i>	<i>631</i>

Tabel 2 Waarnemingen per soort in januari en februari 2010 en tijdens de PTT en LTT in 2011.

Ons verzoek om nog eens extra aandacht te schenken aan de type-waardering van de biotopen, heeft enkele wijzigingen opgeleverd. De oorzaak hiervan lijkt gelegen in een verkeerde beoordeling tijdens het ijs en sneeuwdek van 2010. Van de in totaal 608 telpunten zijn de biotopen weergegeven in tabel 3. Tevens kunnen we daar het aantal waarnemingen per biotoop aflezen.

Smelleken en ruigpootbuizerd werden niet waargenomen. Tijdens de LTT-telling werden 57 exemplaren van buizerd, één slechtvalk en twee torenvalken genoteerd.

Naast roofvogels werden de volgende waarnemingen gedaan: 2 groene spechten, 1 ree, 3 en 31 grote zilverreigers (de laatste groep in de westelijke Eempolders), groep van 118 knobbelzwanen in gezelschap van 2 wilde zwanen, 4 wilde zwanen, 2 patrijzen, 1 geelgors, 2 klapstekers, 1 raaf en 1 bosuil.

	Bos	Nat natuurlijk	Droog natuurlijk	Bouw- en weiland	Bebouwd	Water
Aantal telpunten	54	8	19	479	37	11
% van het totaal	8,9	1,3	3,1	78,8	6,1	1,8
Aantal waarnemingen tijdens PTT	11	10	6	532	7	5
% per biotoop	1,3	1,5	1,1	93,3	1,7	1,1
Aantal waarnemingen tijdens LTT	4	1	0	55	0	0
% per biotoop	0	0	0	100	0	0

Tabel 3 Biotoopverdeling over de telpunten met aantal waarnemingen per biotoop.

Torenvalk - Hans van Zummeren

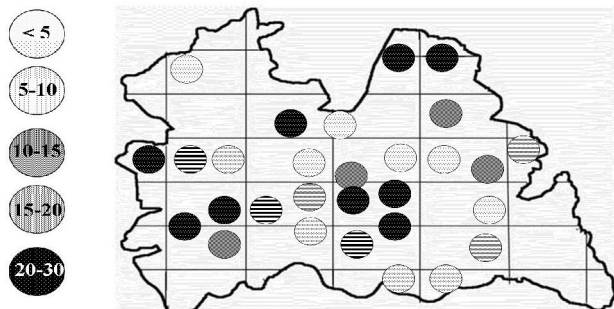
PTT	Bos		Nat natuurlijk		Droog natuurlijk		Bouw- en wei- land		Bebouwd		Water		Totaal
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	
Blauwe kiekendief	0	0	0	0	0	0	3	100	0	0	0	0	3
Buizerd	11	2,3	8	1,6	6	1,2	453	92,8	6	1,2	4	0,8	488
Havik	0	0	0	0	0	0	13	100	0	0	0	0	13
Ruigpootbuizerd	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Smelleken	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sperwer	0	0	0	0	0	0	12	100	0	0	0	0	12
Slechtvalk	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0	1
Torenvalk	0	0	2	3,7	0	0	50	92,6	1	1,9	1	1,9	54
Steenuil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	x
Totaal	11	1,9	10	1,8	6	1,1	532	93,2	7	1,2	5	0,9	571

LTT	Bos		Nat natuurlijk		Droog natuurlijk		Bouw- en wei- land		Bebouwd		Water		Totaal
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	
Blauwe kiekendief	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Buizerd	4	7	1	1,8	0	0	52	91,2	0	0	0	0	57
Havik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ruigpootbuizerd	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Smelleken	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sperwer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Slechtvalk	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0	1
Torenvalk	0	0	0	0	0	0	2	100	0	0	0	0	2
Steenuil	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0	x
Totaal	4	6,7	1	1,7	0	0	55	91,7	0	0	0	0	60

Tabel 4 Voorkomen van verschillende soorten binnen de diverse biotopen tijdens de PTT- en LTT-telling.

In onderstaande pictogrammen kunnen we de verdeling van de roofvogels over de provincie aflezen.

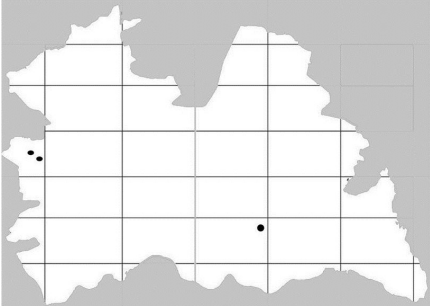
PTT

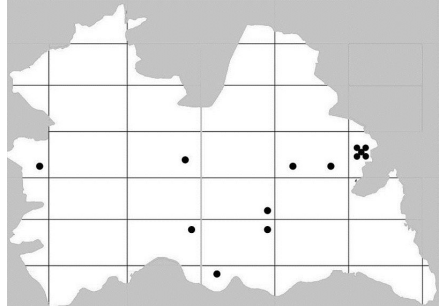
Buizerd (488)

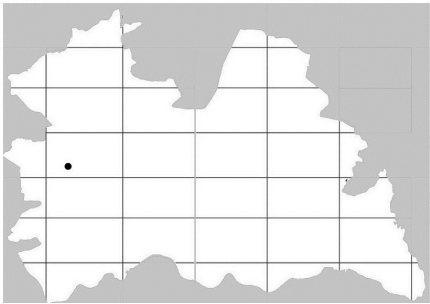
Buizerd - Jan van der Greef

Blaauwe kiekendief (3)

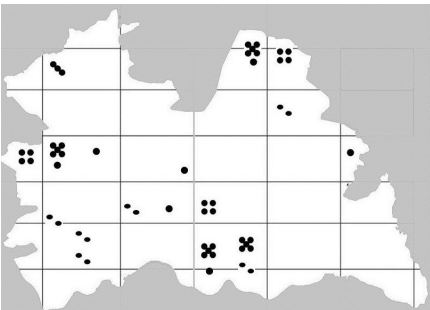
Havik (13)

Slechtvalk (1)

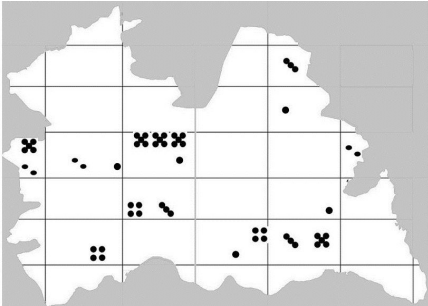
Sperwer (12)

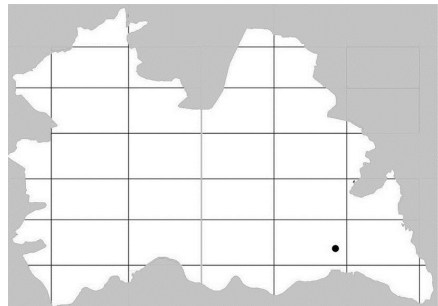
Torenvalk (54)

LTT

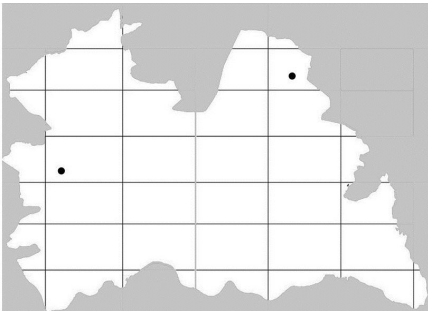
Tijdens de LTT-telling werden slechts drie soorten waargenomen: buizerd, slechtvalk en torenvalk.

Buizerd (57)

Slechtvalk (1)

Torenvalk (2)

Meedoen?

Het zou mooi zijn als we volgend jaar op nog meer waarnemers kunnen rekenen die zich over een nog groter deel van onze provincie verdelen. Wil je zelf deelnemen of ken je iemand die de gelederen wil komen versterken, laat het weten via het aanmeldingsformulier op de website: www.vogelwachtutrecht.nl: Werkgroepen > midwinter roofvogeltelling en klik op: Ook meetellen? Dan zie je onder het overzicht van de nog beschikbare gebieden een inschrijfformulier. Eerst meer informatie? Mail dan je vragen naar: roofvogeltelling@vogelwacht-utrecht.nl of neem telefonisch contact op met: Frits Franssen (030-2328242) of Frank Sidler (030-2280037).